

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

58. An sit licitum inducere Petrum ad jurandum de aliquare, quam ipse ex ignorantia veram esse putat, licere re vera falsa sit? Ex p. 5. tr. 7. res. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

RESOL. LVIII.

An sit licitum inducere Petrum ad iurandum de obli-
qua re, quam ipse ex ignorantia veram esse putat,
hæc re vera falsa sit? Ex p. 5. tr. 7. Resolu-
tio 14.

§. 1. **V**T. v. g. si possit aliquis in Academia petere
ab alio, ut sub iuramento affirmet peten-
tem audibile lectiones per maiorem anni partem, &
tamen qui petit, scit illud esse falsum, & alter a quo
petitur deceptus, putat esse verum. Negativam
sententiam docet Azorius *tom. 1. lib. 10. cap. 11.*
questione 2. §. quæres, & Suarez de Relig. tom. 3.
lib. 3. de iuramento, cap. 14. numero 8. & vide-
tur etiam docere Basilius Pontius *de matrimon. lib. 5.*
cap. 18. §. 8. numero 58. quia nullus potest in-
ducere aliquem ad actum, quem scit esse peccatum,
etiamsi inductus facturus sit illud ex ignorantia. Sine
controversia enim est non esse licitum inducere ali-
quem in fornicationem, etiamsi ille commissurus
sit fornicationem ex ignorantia, putans non esse
peccatum, aut fortasse esse rem suam, quæ aliena
est. Præceptum enim quo quis prohibetur tale pec-
catum committere, etiam obligat ad vitandum tale
peccatum in altero, id est, ad non inducendum il-
lum ad actum, quem inducens scit esse peccatum.
Ita Pontius *ubi supra.*

2. Sed ego puto contrariam sententiam esse proba-
bilem, ut illam etiam vocat, & tucur Hurtado
de Mendoza *in 2. 2. dispn. 173. sect. 16. §. 199.*
quia peccatum illud non est scandalum actuum,
quia neque formaliter, neque materialiter occasio-
nat proximo ruinam; non formaliter, quia non
vult ut alter peccando ruat, non materialiter, quia
non petit materiam hæc & nunc malam, sed potius
hæc & nunc bonam, quia actus petitus oritur hæc
& nunc à Religione; ergo illa petitio non est scan-
dalo passivum. Confirmatur, quia quando nostrum
peccatum prouidetur, nullum damnum spirituale il-
laturum proximo, non habet circumstantiam scan-
dali; ergo hæc petitio non habet circumstantiam
scandali. Neque iæ est peccatum contra Religionem
quia Deo nulla irrogatur iniuria, ego enim peto ab
amico actionem, quæ est in honorem Dei, iurare
enim quod inculpate apprehendimus esse verum, est
actus Religionis, ego verò illum actum peto, &
non alium. Quòd autem ego sciam obiectum illud
esse falsum, nihil interest, quia ego id obiectum
non iuro, neque volo ut alius iuret, quod scit
esse falsum; tota igitur iniuria Dei esset in iura-
mento falso; at iuramentum illud non est mora-
liter falsum, sed verum; ergo in illo nulla est ini-
uria Dei, sed honor. Ignorantia autem inuincibi-
lis moleum interest huius instituti, quia illa reddit
iuramentum honestum, ob quod & meam petiti-
onem honestat. Hinc ad argumentum responderi pos-
set, prouocare aliquem ad iurandum cognitum ut
falsum, esse contra Religionem, non verò prouo-
care ad iurandum falsum cognitum ut verum. His
difficilis redditur ea opinio, ob quam opposita est
probabilis. Neque verò teneor ego illum hominem
veritatem docere, quia si cum graui meo damno
non teneor ego illius vitare peccatum, multò minus
teneor vitare ignorantiam, quæ non est peccatum; &
hæc omnia docet etiam Hurtado *loco cit.*

RESOL. LIX.

An famuli ministrantes carnes Dominis in die ieiunij. Vel cibaria in refectiuncula peccent peccato
scandali? Ex p. 5. tr. 7. Ref. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Basilius Pontius *de*
matrim. lib. 3. cap. 18. §. 7. num. 48. vbi
ait. Hinc constat quomodo peccent famuli mini-
strantes cenantibus eo tempore. Si enim cibaria
quæ ministrantur à famulis, sunt prohibita simpliciter
eo tempore, quales sunt carnes tempore ieiunij, qui-
bus domini non possunt bene, vel male vti, sed neces-
sario male vescuntur, in eo casu licitum non est famu-
lis huiusmodi carnes ministrare, quia reuera cooperan-
tur peccato. Si tamen cibaria talia sint, quibus domi-
ni ea hora & tempore bene, vel male vesci possunt,
licitum est famulis ministrare, etiamsi sciant dominos
peccaturos in vsu illorum ciborum. Ex quo magis in
speciali colliges, sicut die ieiunij carnes ministrare,
quia illarum non potest esse bonus vsus, peccatum
famulorum est; ita etiam nocte diei ieiunij hora re-
fectiuncula ministrare cibaria, quorum rectus vsus
in ea refectiuncula esse non potest, peccatum erit,
propter eandem rationem. Idem dicendum si extra
horas, in quibus eo die vsus ciborum esse potest,
cibaria ministrat, cooperatur enim violationi præcepti.
Ita Pontius. Alij verò contrarium docent, quia hoc
non est cooperari ad peccatum alterius, sed ad sub-
stantiam solam illius actus, nimirum ut cena est co-
mestio quadam ad nutritionem & sustentationem
hominis. Item quia opus illud solum est officium,
quod prestare solet seruus, vel famulus domino. Igi-
tur in casibus supradictis famuli funguntur suo mu-
nere, quod aliis diebus & temporibus obire consue-
uerunt, & tantum deseruiunt comestioni, quatenus
naturam nutrit, & non quatenus ieiunium soluit. Et
ita docet Alphonsus de Leone *de officio Confess. tom.*
1. recollect. 14. num. 65. Bonacina *in Decal. disp. 2.*
quest. 4. punct. 2. §. unico, num. 38. Caietanus *in*
2. 2. quest. 147. art. 4. in fine. Azorius *tom. 2. lib. 12.*
cap. ult. quest. 5. & aij. Sed à prima sententia
non discedit Turrianus *in 2. 2. tom. 1. disp. 95. dub. 6.*
vbi sic ait. Disputat Caietanus de famulis qui mi-
nistrant dominis ius tempore ieiunij, an excusentur à
peccato? Docent autem excusari, quia non cooperan-
tur intemperantiæ dominorum ex voluntate violan-
di ieiunium. Hæc tamen doctrina mihi non probatur,
& ratio non est efficax, quia violatio præcepti
non ex eo tantum imputatur quòd quis directe inten-
dat malitiam illius, sed quia concurrit ad actionem,
ex qua sequitur necessarid malitia; hæc enim regula
obseruatur in qualibet cooperatione cuiuslibet al-
terius materia. In præsentem autem casu consideran-
dum est, an cibaria quæ ministrantur à famulis, sint
prohibita simpliciter eo tempore, si enim tales sint,
non est licitum illis ea ministrare, tunc enim planè
cooperarentur peccato intemperantiæ, & scandalum
esset actuum ministrare materiam peccati contra
præceptum. Si verò cibaria talia sint, quibus domini
bene, vel male vti possunt, poterunt famuli ea mi-
nistrare. Ita Turrianus. Vide etiam Molfesum *in*
summa, tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 59.

RESOL.